

Tolkningsuttalelse fra Bufdir av 06.07.2021

«Menneskerettslige skranker for bruk av tvang i barneverninstitusjon, herunder bruk av enetiltak»

Anders Kvadsheim Mygland, seniorrådgiver/jurist

Statsforvalteren i Rogaland

08.12.2021

Kort om tolkningsuttalelse fra Bufdir

- Spørsmål fra Forandringsfabrikken om «*hvilke grenser EMK og BK setter for bruk av tvang, og spesielt når det gjelder enetiltak [...] særlig opp mot isolasjon og umenneskelig behandling. Videre er det stilt spørsmål om det er i samsvar med barnevernloven å benytte enetiltak ved omsorgsovertagelse etter barnevernloven § 4-12.*»
- Bufdir gjennomgår **EMK artikkel 3** (forbud mot tortur eller umenneskelig eller nedverdiggende behandling), **artikkel 5** (forbud mot vilkårlig frihetsberøvelse), **artikkel 8** (rett til respekt for sitt privatliv og familieliv) og **barnekonvensjonen artikkel 27 nr. 1** (barn har rett til en levestandard som er tilstrekkelig for å sikre deres fysiske, psykiske, åndelige, moralske og sosiale utvikling)
 - Barn er definert som en sårbar gruppe av Den europeiske menneskerettighetsdomstolen. Dette krever **særlig aktsomhet ved bruk av tvang mot barn**. Det skal foretas en grundig vurdering av om bruk av tvang er *nødvendig*, og om tvangen er et *forholdsmessig tiltak* overfor det enkelte barnet.

Kort om tolkningsuttalelse fra Bufdir

- Konklusjonen? Enetiltak følger det samme regelverket som gjelder for barnevernsinstitusjoner ellers. Dette gjelder reglene om kvalitet, godkjenning, rettigheter og bruk av tvang og tilsyn.
 - Bruk av enetiltak må være **særskilt begrunnet og nødvendig** for ivaretagelse av det enkelte barns omsorg og sikkerhet
 - Typisk mer inngripende enn å bo i institusjon med flere ungdommer, og må derfor tungtveiende begrunnes når det iverksettes og kontinuerlig underveis i plasseringen
- Bruk av enetiltak ikke i seg selv menneskerettsstridig, heller ikke ved omsorgsovertakelse, men **streng vurdering av at det må være nødvendig og forholdsmessig**, og **hensynet til barnets beste skal være avgjørende ved valg av tiltak**
 - Må hindre at barnet blir fysisk eller sosialt isolert i enetiltak – bl.a. viktig hvordan tiltaket er utformet og hvilke fasiliteter det har, for eksempel størrelse på oppholdsrom og det har et hyggelig preg, at man kan gå på skole, vanlige aktivitet, få ha kontakt med venner/bekjente/familie mv.

Lenke til tolkningsuttalelsen

- https://www.bufdir.no/Bibliotek/RettsdataStartPage/Rettsdata/?grid=gBUFDIRz2D2021z2E07z2E06#ft_13
- Artikkel fra Sivilombudets forebyggingsenhet «Når ungdom bor alene med voksne på barnevernsinstitusjon»: <https://www.sivilombudet.no/wp-content/uploads/2021/09/Barnevernsinstitusjon-1.pdf>